www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

Ч. 266. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 13. падолиста, 1924. VOL. XXXII. No. 266. Jersey City, N. J., Thursday, November 13, 1924. THREE CENTS

...боротьба ... скарбу.

...АШИНГТОН, 11. падолиста. — Сенатор Кузенс, голова ...ового комітету для розслідів податків, скликує вже на найблизчий понеділок засідання сього комітету, щоби почати переслухання над внутрішними приходами скарбу.

Всі сподіються, що в той спосіб починається наново давна суперечка межи сенатором Кузенсом а секретарем скарбу Мелоном.

УРЯД НЕ БОЇТЬСЯ ПРОЦЕСУ ЩОДО РОЗБИРАННЯ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН, 11. падолиста. — Секретар стейту Гюз заявляє, що прицес проти федерального уряду в справі розібрання воєнних кораблів, не може мати ніякого доспіху, бо все, що федеральний уряд робить, він робить згідно зі законом.

Один горожанин пізвав у суд федеральний уряд, закидуючи йому, що він не має права розбирати й затоплювати воєнного корабля „Вашингтона", як се він збирається робити на основі межинародньої угоди про зниження морських зоружень, бо ся угода не згідна з американською конституцією.

НОВЕ ОРЕЧЕННЄ СУДУ ЩОДО ПРОГИБІЦІ.

БОЛТИМОР, Меріленд, 11. падолиста. — Нині відбулася ...росправа проти конґресмена Гила, обжалованого о пере...ше закона Волстера про прогибіцію. Як відомо, конґ...ресмен Гил зробив був на своїй фармі гостину, на якій подавав ...то виробу яблочник.

...на суді признав, що в яблочнику було понад пів проценту алькоголю, але оборонявся тим, що зробив він його самий виключно для домашнього вжитку.

Суд заявив, що Гил не нарушив закона Волстера, бо сей закон що правда забороняє виріб напитків, які мають більше як пів проценту алькоголю, для продажі, але не ставить виразно межі скількости алькоголю в напитках, зроблених для домашнього вжитку. З тої причини, як каже суд, закон треба пояснити так, що заборонено лишень виробляти напитки, які опянюють. Скілько саме алькоголю треба вважати опянюючим, сього закон не постановив.

Рішенє суду викликало велике замішанє серед прихильників прогибіції.

ПОЧИНАЮТЬ ЗВОДИТИ ПОРАХУНКИ РЕПУБЛИКАНЦІВ З ЛА ФОЛЕТОМ.

ВАШИНГТОН, 11. падолиста. — Сенатор Смут виступив з доганганем, щоби сенатора Ла Фолета викинути з республиканської партії, якої членом він є ще й тепер мимо сього, що при послідних виборах виступав яко противник сеї партії. Сенатор противиться однак викиданню Ла Фолета з комісій сенату, до яких він діставсь свого часу при помочи свого впливу в республиканській партії.

„АМЕРИКА ЗРАДИЛА ПОБІДЖЕНИХ".

НЮ ЙОРК, 11. падолиста. — Відомий нюйорський адвокат Самуель Ангермаєр виголосив з приводу святкування завішення оружа в великій війні промову, і в ній остро критикував се свято.

Він говорив, що Америка не має нині причини до радости та подяки, а лишень до смутку та жалю. Америка повинна жалувати, що вона пішла до війни, бо аліянти відвдячилися за її допомогу тим, що зломили кожду обіцянку, яку дали аліянти й Америка. Аліянти голосили програму боротьби проти мілітаризму, а Франція зі своїми пестійками: Польщею, Чехословаччиною, Румунією й Югославією, є так само мілітарна сила, як була Німеччина з Австрією. Коли Америка хоче довести колись до справдішного дня завішення оружа, то вона передусім повинна позбутися пустої а неоправданої пихи.

„КЛЕН УПАДЕ, АЛЕ..."

НЮ ЙОРК, 11. падолиста. — Бувший американський адмірал Бенсон виголосив тут промову про Ку-Клакс-Клен. Він говорив, що Клен незадовго розложиться і впаде, але на його місци повстане якесь нове товариство для ширення релігійної ненависти.

НОВЕ МЕКСИКО ЗА КУЛИДЖОМ.

АЛБУКЕРКЕ, Ню Мексико, 11. падолиста. — Доперва нині наспіли з повітів остаточні обчислення голосів, відданих підчас президентських виборів. Показується з них, що в сьому стейті більшість дістав Кулидж. Його більшість виносить 4,563 голоси.

ОФІСОВИЙ ПОСЛУГАЧ ГОЛОВОЮ ОГНЕВИХ ТОВАРИСТВ ОБЕЗПЕЧЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 11. падолиста.— Пять великих товариств обезпечення від огню вибрали нині своїм предсідателем Ернеста Стурма, котрий почав працювати в одній з тих товариств 32 роки тому назад як офісовий послугач. Подібну карієру перейшов його попередник, Генрі Еванс.

ДЕВЯТЬ ОСІБ ПОМЕРЛО ВІД ЗАТРОЄНОГО ЯБЛОЧНИКА.

ЛІНЧБЕРГ, Верджінія, 11. падолиста. — Девять осіб померло вже наслідком затроєння яблочником, якого вони напилися в домі організації „Елкс".

Догадуються, що отруя дісталася до яблочника з яблок, та що се отруя, якої вживають до оприскування дерев для винищення комашні. Кромі померших ще 17 других хорує від затроєння. З них 5 хорує так тяжко, що й вони відай теж помруть.

РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ.

ГАРОДСБУРГ, Кентакі, 11. падолиста. — Наслідком убиття одного білого Мирином прийшло тут до поважних расових заворушень. Товпа обурених білих хотіла злінчувати вбийника або кого з його оборонців. Прийшло до довшої бійки та до справдішної війни. Богато осіб було ранених. Остаточно спроваджені стейтові війска завели лад.

ПРОБУЮТЬ ВСЯКИХ СПОСОБІВ ДЛЯ ЗАВЕДЕННЯ ОСТОРОЖНОЇ ЇЗДИ.

НЮ ЙОРК, 11. падолиста. — Спеціяльний поліційний комішсиен безпеченства почав в місті живу кампанію за осторожною їздою автами. Межи иничим хоче він довести до того, щоби кождий з поводячих автами добровільно зобовязався словом чести їхати все осторожно.

ПРАЦЯ УКРАЇНБАНКУ.

На сесії Ради Українбанку відмічено, що за минулий рік баланс банку збільшився більш ніж удвічі. Пайовий капітал збільшився в тричі і доходить до 3 міліонів. Скількість низових кооперативів-пайщиків банку збільшилась в чотири рази і тепер банк обєднує 28% всієї низової кооперації.

ХЛІБНІ ЗАГОТОВКИ.

В Полтавській губернії за останні дні помічається жвавий рух. Ціни вільного ринку почали зменьшуватись. Селяни потрохи починають миритися зі сінділірованими цінами і під впливом цього настрою починають потрохи вивозити хліб на базари. Чимало допомогає оздоровленню ринку і зменьшенне цін на продукти промислу.

Чи не ця остання причина властиво і є рішаючою?

УКРАЇНА В ЛІЗІ НАРОДІВ.

Підчас останньої сесії Ліґи Народів освітленнє велико-української справи провадив В. К. Прокопович, який перебуває в Женеві.

ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ ПРОГИБІЦІЮ.

СИНСИНАТІ, Огайо, 10. падолиста. — В місцевому федеральному суді відбувається тепер росправа проти мейора одного сусідного місточка та проти одного прогибіційного аґента, обжалованих за підюджуванне до заворушень товпу. Вечером до суду ввалилася товпа з яких 500 люда та хотіла злінчувати обжалованих. Се все були видно противники прогибіції. Поліції лишень з трудом удалося виперти товпу зі судової салі.

З ЖИТТЯ СЕЛОСПІЛКИ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Селоспілка, що заснувалася в зимі 1922 з ініціятиви гуртка б. членів Селянської Спілки на Україні нараховує зараз на території Ч. С. Р. понад 2,000 членів, зорганізованих в 20 філіях.

Головним завданнєм С. С. є культурно-освітня діяльність, загальна, технічна і сільсько-господ. під керуванням головного Комітету С. С.

За час існування зорганізовані і ведуться слід, курси: 1) Кооперативні в Літоміржицях (Дир. Літвицький), Йозефові (3 відділи) і Братіславі; разом 200 слухачів. 2) Гарбарські в Йозефові й в Хебі (100 слухачів). 3) Авто-тракторові в Празі (Дир. ЄЄремієв), 4) Миловарські в Літоміржицях (45 слухачів) і 5) для малописменних в Міловіцях і Пльзні (50 сл.) В цей реєстр входять лише тепер істнючі курси, не числячи тих що вже закінчилися.

Мимо цього кожна філія провадить самостійну культурну діяльність, яка сягає аж до самостійного видання книжок (Хеб). Увага С. С. звернена також на приміщення своїх членів в чеські фахові школи, що провадиться в широкому розмірі.

Досьогочасні висліди праці С. С. треба признати дуже показними й гарними, особливо з того погляду, що організація провадиться серед тих верств, які до цього часу були поза межами зорганізованої еміґрації.

ОБЕДНАННЯ ДРІБНИХ ТОРГОВЦІВ.

Інструктовельна комісія при найвищій раді народнього господарства на засіданні 10. X. заслухала доклади про обеднанне власників підприємств дрібної продажі. Ці обеднання стихійно творяться замісць майже зникнувших приватних гуртовиків. Засіданнє приняло таку резолюцію:

Для поширення товарообміну в районах, мало охоплених кооперацією, використовувати приватних міських і сільських торгівців. В інтересах забезпечення плянового збуту держ-продукції і фактичного впливу на ціни дрібної продажі на приватному ринку, дозволяється постачати товари як окремим дрібним торгівцям, так і їх обеднанням, таке постачання провадити тільки після задоволення потреб держторговлі і кооперації. В плян постачання можуть бути внесені тільки обеднання таких торговців, що фактично провадять дрібну продаж, а діяльність самих обеднань обмежено певним районом і певною номенклатурою товарів. Обеднанне мусить мати зобовязання продавати набуті товари тільки своїм членам без права передачи сторонним особам.

Відпуск товарів тростами і синдикатами обеднанням дрібних торговців може бути дозволений, тільки при умові відібрання від цих обеднань зобовязання, що члени обеднання продаватимуть товари з надвишкою не більшою встановленого певного відсотку. Обеднанне приватних дрібних торговців не дозволяються в тих районах, які вже фактично обслуговує кооперація.

Підчас дебат по цій резолюції окремі промовці між іншим вказували на небезпеку взагалі, що повстає з боку таких обеднань. Кождому окремому торговцеви лекше диктувати ціни, асортимент, і взагалі умови, але міцні обеднання, можливо, самі лічнуть диктувати свої умови.

Таким чином, як бачимо, складено нову теорію кооперації — червоних торговців. Практика очевидно, залишиться стара.

1894–1924

Ювилейна Кампанія

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УНС СОЮЗА

МУЩИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ ВІД 1-ГО РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ

НА ОБОЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000 ПРИЙМАЄТЬСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

$1,175,000,00

ОДЕН МІЛІОН СТО СІМДЕСЯТЬ ПЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ КАПІТАЛУ.

НАЙПЕВНІЙША І НАЙСКОРША ВИПЛАТА ЗАПОМОГ НА СЛУЧАЙ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, КАЛЦТВА АБО СМЕРТИ

Приєднуйте Нових Членів!

Анґлійський дипльомат каже, що Америка здобуває вплив на Велику Британію.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Бувший британський амбасадор у Вашингтоні, сер Окленд Геддес, мав сьогодня виклад у Вестминстер Голл на політичну тему перед 3,000 слухачів.

Він сказав, що Америка се найбільша суцільна і стала держава на світі і тому вона здобуває у світі більший вплив аніж розсипана по земській кулі Велика Британія.

Велика Британія на його думку поволи уступає з проводу у світі і віддає його Злученим Державам. Вплив політичної думки Америки слідний і в Анґлії, казав він, а вже доволі сильно в британських домініях, особливо в Канаді.

Говорив також премієр Болдвин. Він сказав, що першу лекцію дала Америка Великій Британії тому 150 літ (148 літ), коли проголосила самостійність. Анґлія навчилась тоді, як обходитися з кольоніями, але ще і тепер може богато навчитися від Америки.

ДЕНЬ ПЕРЕМИРЯ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Нині ціла Анґлія обходила день перемиря у смутку за міліоном молодих Анґлійців, що згинули у світовій війні.

ОБХІД ПЕРЕМИРЯ В ІРЛЯНДІЇ.

ДАБЛИН, 11. падолиста. — Нині ціла Ірляндія обходила день перемиря всякими маніфестаціями.

Тут у поході ішли ветерани війни. Між прапорами був і анґлійський.

СЛАВА І НЕЩАСТЄ.

ПАРИЖ, 11. падолиста. — Нині було тут два відмінні обходи в 6-літте перемиря.

Правительство уладило одно величаве аж до пересади, а друге уладили воєнні калїки, котрі ішли окремим походом, щоб показати, скільки терпіння і нещастя принесла світова війна.

АМЕРИКА І ЛІҐА.

ЛОНДОН, 11. падолиста. — Нині промовляла тут на зібранню Союза Товариств Ліґи Народів посолка пані Естор (родом Американка з Верджінії).

У своїй промові заповіла вона, що Злучені Держави небаром вступлять до Ліґи Народів.

ЕММА ҐОЛДМАН АҐІТУЄ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

ЛОНДОН, 11. падолиста.— Відома анархістка, котру Америка була прогнала до Росії, де її большевики було радо приняли і наділили її урядовим становищем, тепер вибирається з викладами про Росію по Анґлії.

Вона каже, що між большевиками і народом в Росії є непроходима пропасть і вона у своїх викладах осуджувала большевиків і їх владу.

ТАРИФА В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, 11. падолиста. — Правительство Ірляндської Вільної Держави плянує обложити митом товари із заграниці.

ДРАММОНД В ЛОНДОНІ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 11. падолиста. — Ґенеральний секретар Ліґи Народів сер Енрик Драммонд виїхав до Лондону на нараду з премієром Болдвином у справі назначення постійного представника Анґлії в Раді Ліґи Народів.

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСЬКЕ ВІЧЕ В ПРАЗІ.

ПРАГА, 12. жовтня с. р. — відбулось в Празі українське студентське віче з таким дневним порядком:

1) Інформаційний звіт з конференції в Букарешті та конґресу у Варшаві.
2) Звичайний зїзд Цесуса і українське студентство.
3) Українські високі школи у Львові.

РАДА ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, 11. падолиста. — Слідуюча сесія Ради Ліґи Народів буде 8-ого грудня с. р. в Римі.

Проводити на зібранню має представник Бразилії Афраніо Мелло Франко.

БОЛЬШЕВИКИ І ПОЛЬЩА.

МОСКВА, 20. жовтня. — Большевицький комісар заграничних справ Григорій Чічерін виголосив на засіданню виконуючого комітету СССР. довшу промову про польсько-совєтські відносини. Чічерін заявив, що добросусідські відносини з Польщею можуть наступити щойно тоді, коли Поляки перестануть нападати на совєтських дипльоматів у Варшаві і коли перестануть посилати польські банди на совєтську територію.

Поляки підносять такісані закиди проти совєтів, а саме про побиття польських дипльоматів в Москві і Ленінграді та жалі про совєтські партизантські ватаги на „кресах".

ПРИЯТЕЛЬКА ФРАНЦА ЙОСИФА ІДЕ НА СЦЕНУ.

ВІДЕНЬ, 10. падолиста. — Довголітня особиста приятелька покійного цісаря Франца Йосифа І, Катерина Шратт, в останніх роках попала в біду і продала свою віллю „Фелцітас", яку їй купив Франц Йосиф, і діяманти, золото та срібло, яке теж мала від нього в дарунку.

Тепер же, не маючи з чого жити, підписала умову з одним з тутешніх театрів і буде виступати на сцені.

Одна американська газета хотіла купити в неї спомини про покійного цісаря за значну суму, але вона відказалась від сеї пропозиції.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ....$ 7.00
Six months ....$ 3.75
Three months ....$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ....$ 5.00
Three months ....$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ....$ 7.00
На пів року ....$ 3.75
На три місяці ....$ 2.00
В Джерзи Ситі і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ....$ 5.00
На три місяці ....$ 2.75

На кожду зміну адреси додається 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. або: Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Професор Галущинський перед польським судом.

Львівський Новий Час пише:

Дня 21. жовтня ц. р. відбулася в С. III. розправа проти проф. М. Галущинського за його заяву з 31. марта 1924 проти відомих розпорядків кураторії, які заводять польську урядову мову в держ. і прив. українських школах. Акт обжалования закидає проф. Галущинському, що він обвинив польську шкільну владу у мнимому наступі на українське шкільництво. А спіраючися на неправдивих і перекручених фактах закинув вчинок, що нарушує честь сеїж влади. (§§ 488 і 491 і арт. V. з 17. XII. 1862). Проф. Галущинський заявив, що не почувається до вини і в одноголосній промові поставив внески на переведення доказу правди. На свідка покликав між иншими й самого куратора Собінського. Таких найважнійших обставин напровадив одинайцять, заявляючи рівночасно, що й 24-годинна промова ледви чи вичерпалаби те, що переносить український народ на полі самого шкільництва. Хоч оборонець др. Ганкевич подав дуже важні мотиви за тим, щоб всіх поданих свідків покликати, суд. Третяк (москвофіл) прихилився до внеску прок. Лисковського і відкинув домагання обжалованого. Належить підкреслити сей уступ з мови прокуратора, в якому він сказав, що внески обжалованого і його промова є ніщо инше, як тільки дальша демонстрація проти польської шкільної влади.

Проф. Галущинського засудив судія на 10 днів арешту з заміною на 50 золотих гривни. Проти засуду внесено відклик.

Мимовільно пригадуються слова Собінського про „каржонцон ренкен" польської влади. Та ніякі засуди ні кари факту не змінять. Проф. Галущинський свою заяву піддержує, а український народ добре розуміє, чи є наступ на його школу.

Промисл і торговля на київському ринку.

З большевицьких газет подають нам такі вісти про теперішний стан на київському ринку:

Замітну особливість вересневого вигляду київського ринку уявляє стриманість хлібного товарообміну. Доводиться відмінити, що селянство покрило перший „взнос" (рату) єдиного сільсько-господарського податку не продажі хліба, а продажі худоби, живого хатнього інвентаря та іншого. Хлібні ціни київської товарової біржі були такі: жито— 95 коп.; пшениця — 1 руб. 75 к.; овес — 1 руб. 25 коп.; ячмінь — 95 коп. за пуд.

Стриманість хлібного обороту є причиною відсутности торговельних умов на хліб на київській торговельній біржі. У характеристиках біржевого дня ми стало зустрічаємо вираз — „із зернохлібами бездіяльно".

При млявости „хлібозаготовок держорганів" і кооперації збільшилась діяльність приватних купців, вивозивших поза межі Київщини значні партії муки.

Ринок рослинних товщів за першу половину вересня був у владі стихії. Готових запасів у Києві не було. Продавано масло з одгрузкою станції відправки. Тільки укінці місяця зявилась пропозиція соняшникового олію по ціні 7 руб. 25 коп.

Ціни на мясо у вересні знижені. Знижку викликала осінна розпродаж худоби із за браку кормів.

Як сповіщають з місць, помічається дуже малий довіз хлібу на базари і навпаки дуже набиваються з худобою.

Бакалійний ринок мало діяльний. На цукровому ринку так важливому для Київа бракувало предложення. На приватному ринку ціни цукру були: рафінад — 13 руб. 50 коп.

На текстильному ринку звичайний голод на крам. Потребу в бавовняних матеріях задоволено тільки на 20%. Попит кооперний задоволено ледви на 30%; дрібні торговці часто були незадоволені зовсім. Для того, щоби проштовхнути на ринок суконно-бавовняні вироби, заяві матерії, „держоргани" утворювали умови з обєднаннями дрібних торговців на комісових основах. Обороти тресту Моссукно у вересні помітно, збільшились, порівнюючи із серпнем. За останній час „держоргани" стурбовані неплатіжностю кооперації. Текстильна секція київської торговельної біржі висунула проект організації при біржевому комітеті окремої комісії для регульовання торговельного кредиту. Приватний гуртовий мануфактурист майже зник з київського ринку. 1-ого жовтня зачинилось більш 20 крамниць. Основна причина — безтоваря значне підвисшене чиншів і подібне.

На металевому ринку спостерігається значний рух. Не вистарчаюче предложення чавунного лиття, білої бляхи, оцінкованого заліза, а також чавунного олову. Почувається брак інструментарії. Ціни на металеві гріні без змін. На решті ринків без змін.

Вигляд ринку опреділяється перспективами хлібозаготовної кампанії. Коли пощастить побороти стриманість хліботорговельного обміну, то можна чекати оживлення ринку.

ПРОЛЄТАРІЯТ ПО-МОСКОВСЬКИ

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

У своїй драматичній фантазії з часів горожанської війни на Україні — „Цвіт папороти" („Свобода", ч. 168—188.) я я вклав в уста своєї героїні кілька неприємних епітетів на адресу тогочасних претендентів на диктатуру — „товаріщей" пролетарів. Се дало нагоду київській комуністичній шматі накинутись на мене з вулишною лайкою й донести Його Величеству пролетаріятови СССР, що я так „неуважительно" виставляю його перед люди.

Тут очевидне непорозуміне. Одно, що автор не відповідає за слова своїх героїв, вихоплені тенденційно з контексту, а друге — нижчепідписаний автор ще з 1917 року, з початку большевицької революції, почав розрізняти пролетаріят і „пролетаріят", себ-то **трудящих просто і „трудящих" по-московськи.** Отже коли героїня „Цвіта папороти" говорить на адресу пролетаріяту досить гострі слова, то самозрозуміло (та й з песи-ж самої видко се), що тії докори її стосуються до пролетаріяту по-московськи, а не до тих, хто носить імя чесних робітників.

Ні для кого не таємниця, хто робив тую московську жовтневу революцію й потім залив кровю селянською й сльозами квітчасті простори України. Кадри большевицькі, що сунули навалою на відроджену Україну складалися переважно із салдат-дезертирів, з остаанілої матросні („краса і гордість революції", мовляв Лейба Троцький), душогубів і злодюг („жертви царського режиму"), випущених комуністами з тюрем, з босоти, з міських і сельських оденків, що дорвались до безкарних рабунків, а на чолі була — вислана Німцями для розкладу російської військової сили здеґенерована московсько-жидівська еміґрація. (Як відомо, вислано її було в запльомбованих вагонах, що іще недавно звалося „білоґвардейською вигадкою", але тепер сам К. Радек—Собельзон видрукував про се свої „спомини").

Нехай же хто мені скаже після сего, що моя Орися в песі „Цвіт папороти" помилялася, кваліфікуючи сих героїв жовтневої революції, як душогубів, злодюг і ледащот!.. Невже, — можуть запитати мене, — між большевицькою армією не було справжніх робітників і селян? (До-речи ,,таваріщі комуністи" дуже люблять торгчити, що нас, еміґрантів, повикидав за кордон революційний народ). Були, безперечно, але брали в революції лише релятивну участь, себ-то поки не бачили, хто ті, що повикидали такі гучні революційні гасла. Були й насилком мобілізовані молоді селянські й робітничі маси, але в боях позад них завше ставилося кулеметні загони з плачених Латишів, Хінців, Татар то-що, котрі мали гнати непокірних у бій з „білими". Київська шмата за пять літ свого істнування очевидно забула вже про се і теж запевняти-ме, що се білоґвардійська вигадка петлюровців і юдофобів. Тому, щоб довести, як творяться всі оті „жовтневі" революції, нагадаю свіжіший факт — творення московськими методами большевицької революції в Німеччині, і не зі слів якогось там „білоґвардійця" чи „петлюрівця", а зі слів самого... К. Радека, якому-доручено було рік тому створити німецький „жовтень" і який так ганебно провалився, бо мав перед себе **не дикий московський натовп, а культурний німецький народ.**

В німецькім часопису „Sozialdemokratischer Parlamentsdienst" у свій час видрукувано було лист К. Радека з Берліну до Чичеріна (середина серпня минулого року) після невдачі „загального страйку", котрий мали тоді перевести комуністи. Сей лист випадково зберігся в мене. Він остільки цікавий, що, гадаю, читачі не нарікати-муть за нього на мене.

„Германська комуністична партія, — пише тов. Собельзон, — показала, що вона зовсім не підготована до поважних і рішучих акцій. **Гроші, які ми сюди безперестанку посилали,** все одно, що викинуті в воду. Пролетарські сотні виявили себе кепсько орґанізованими; **складаються вони з підлітків, — се просто банди,** що не надаються до жадних рішучих акцій. Всі запевнення комітету акції, що вони дисціплінові і **без сумніву віддані нашій справі, — брехня.** В рішучий момент центр стерявся. Тому **11, 12. і 13. серпня рух набрав дикого характеру, а місцями і просто погромного,** і всякий звязок між центром акції і мною було загублено. Що до провінції, то в Саксонії робота була ще менше продумана. Наново вибраний комітет акції складався з людей, які **робили все без жадного пляну і створили лише анархію.** Накази партії не виконувалося; **у селян безглузді реквізиції продуктів, роблені червоними сотнями, викликали гостру зненавість селянства до міського пролетаріяту.** Я переконаний, що з 10. до 15. серпня в Германії накоєно стільки дурниць, що їх неможливо буде виправити й протягом усієї майбутньої зими. Найбезглуздійшою була тактика комуністів у Тюрінгії та північній Саксонії. **Там усім рухом заволоділи просто „негодяї"** (негідники), які нікого не хотіли визнавати **і переслідували лише свої особисті і кишенькові інтереси.** Як перше, так і тепер, я вважаю, що момент для акції обрано було невдало і сами акції переводилося не досить розумно. Германська комуністична партія повинна зайняти тепер вичікуючі позиції і стати до орґанізаційної роботи, бо-ж вона ще не цілком дозріла до акції. Прошу прислати з Москви для герм. ком. партії накази такого приблизно змісту, як се виходить з мого докладу".

А де-ж був пролетаріят німецький, сила котрого відома всьому світові? — спитає читач. У тім і вся річ, **що пролетаріят, себ-то справжнє робітництво, — одно, а пролетаріят по-московськи, себ-то дезертири з фронту, матросня, душогуби, злодюги, то-що — се щось друге.** Ми з вами, читачу, звемо пролетаріятом робітництво, котре і в Росії, і на Україні, і в Германії, і всюди на світі **до комуністів не належить,** а комуністи вважають за пролетаріят те, **що ми звемо оденками людства.** Чому не пощастило московському емісарови, Радекови, підняти большевицьку революцію в Германії? А тому, що він здолав там на московські гроші мобілізувати лише вільний злочинний елемент міст і сел, а до того не міг додати ні міліонової маси дезертирів, ні матросів, ні душогубів та злодюг (котрі у Німців сидять не за комісарів, а там, де їм належиться, себ-то в тюрмах), ні Латишів, ні Хінців і т. д. Та і взагалі Німець у масі не дикун-кацап, що дав себе одурити.

З вище наведеного, гадаю, ясно, що суть пролетарі просто і суть пролетарі по-московськи, себто комуністичні. І коли героїня моєї песи говорила своєму героєві —

„Бо що нам ті пролетарі!
Ж не ледащо, то злодюги,
Та ще здебільшого й катюги,
І рабувать, палить майстрі" —

то мала на увазі пролетарів по-московськи. А хто-ж про них скаже инакше, коли навіть їх „вождь" К. Радек-Собельзон зве їх бандою, негодяями і погромщиками.

С. Черкасенко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ.

ТОРОНТО, ОНТ. КАНАДА.

„Перший падолист" в Торонто.

Заходом Січової Організації відбулось у нас врочисто падолистове свято. Само свято відбулося в неділю 2-го падолиста. О 6-тій годині вечером відправилась в українській католицькій церкві торжественна панахида, до котрої станулло трьох січових капелянів, а саме: о. А. Сарматюк, парох Торонто, о. Ів. Гарницький, парох Гамільтону і о. Р. Крупа, парох Братфорду. Посеред церкви стояла прибрана домовина, а на ній наахрест положені шабля, кріс і стрілецька шапка. На переді домовини стояв образ, зображаючий умираючого стрільця, над котрим вється ціла хмара чорного гайвороння. З обох боків домовини, стояла почетна січова сторожа. По скінченню панахиди відбулось торжественне посвячення січового прапора, який 1-ший січовий курінь в Торонто недавно справив. Як підчас панахиди так і підчас свячення прапора, співав місцевий хор тов. „Боян". По посвяченню праора виголосив місцевий січовий капелян о. А. Сарматюк дуже гарну проповідь, яка зробила на присутних велике враження. Коли скінчилась проповідь, всі люди повклякали і разом з хором відспівали: „Боже великий єдиний, всю Україну храни".

По скінченню зеремоній в церкві, удались всі січовики і всі присутні з церкви до церковної галі, на святочний концерт. Перед розпочаттєм концерту січовики і січовички станули в два ряди і тут промовив до них головний обозний Січової Організації д. Володимир Босий, причім приказав куріннему отаманови передати січовий прапор в руки хорунжого. Підчас того вся публика повставала з місць і разом з хором відспівано О, Україно і God save the King.

Після сего розпочався концерт. Головну промову виголосив головний обозний. У своїй промові переповів вкоротці історію українського народу і його боротьбу за волю України, а також вказав на значінне нинішнього дня. Видно було, що бесіда бесідника зробила велике враження на присутних, бо много з них плакало. Хорові продукції складались з отсих пісень: 1) Гей у лузі червона калина, 2) Журавлі, 3) Чути дзвіночок, 4) Де Дніпро наш котить хвилі, 5) Ой та зажурились Стрільці Січовії і 6) Ой видно село. Окрім хорових продукцій було 3 деклямації, а також 2 рази виступала діточа мандолінова орхестра під проводом д. М. Возного. Кінцеву промову мав о. А. Сарматюк, Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Мабуть галя церковна не була ще ніколи так повна людий як сего вечера. Та всежтаки з жалем мушу сказати, що не всі Українці зрозуміли вагу нинішнього свята. Многі з них, а головно ті, котрі мають себе за великих „патріотів" і лише собі приписують право робити „народню" роботу, на се свято не прибули.

Вкінци хочу ще згадати, що до січового прапора на верх виробив дуже гарний тризуб д. Дм. Возний, головний січовий секретар фінансовий. Робота справді артистична.

Микола Юречко.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Свій до свого!

Наші Українці в Филаделфії поступають вперед в промислі і в торговлі, а таксамо і на народнім полі.

Наші Українці всюди признаються явно-славно до своєї народности і це певно не шкодить їм в „бизнесі".

Промисл і торговля повинні ширитися всюди поміж Українцями як найскорше, бо другі народи нас випереджують, а добре знаємо, що нарід без промислу і торговлі стоїть дуже лихо. Коли буде в наших руках промисл і торговля, тоді буде між нами більше гроший і тоді можна буде більше помогти народній справі. Возьмім приклад з Жидів; вони на народні справи дають міліони. Тут, у Филаделфії оден Жид потрафив дати пів міліона долярів на жидівську політичну пропаганду, а у нас, як прийдеться збирати яких $100.000 то треба рік або і два роки часу. А чому? Тому, бо наш нарід зле стоїть фінансово, бо нема жадних великих підприємств, відки можна черпати більші зиски, а з праці рук трудно щонебудь відложити, особливе як хто має велику родину.

Тут, у Филаделфії після мого обчислення, є около 56 українських реставрантів, які провадять самі наші свідомі люди. Відтак маємо 12 українських готелів, які мають свої власні „праперти". Бучерень і ґресерень є 38; є їх більше, але решта не хоче признаватися Українцями, а вдають із себе Американців. Із таких трудно витягнути українське слово. Склепів з тютюном, цигарами, сигаретками, із „айскримом" та „содами" є українських 16. Є також оден гуртовий склад, де можна купити сир, масло, яйця і кури по гуртових цінах і є кілька пекарень. Маємо оден склад з меблями, де торгує Українець і провадить інтерес на велику скалю.

Се коротка статистика українського промислу і торговлі в Филаделфії. Наша українська суспільність повинна братися за промисл і торговлю по всіх містах Злучених Держав, бо в цім наша будучність.

Воно правда, що нашому чоловікови втягтись до інтересу дуже трудно, а коли вже з тяжкою бідою візьметься, тоді зараз починає нарікати, бо не відко відразу великого зарібку; однак хто тільки витреває якийсь час, то певне доробиться майна, як тільки має який такий хист.

Коли тут зійтися з кимнебудь і запитати про політику, то зараз зачинається розмова про $100.000, які зібрали американські Українці. Сто тисяч, це крапля в мори! Нам треба зібрати величезну суму, щоби провадити політику, щоб допомогти перевести орґанізацію українського народу, утримувати школи, мати на поготівлю на випадок революції і т. п. Не зібраєшся, а міліонів нам треба.

Звідкиж взяти, коли наш нарід, тут на еміґрації стоїть фінансово дуже?

Одна порада: братись до промислу і торговлі і взаїмно поміж собою порозумітися так, щоби нам гріш ішов тільки в наші руки.

Проте кличу до Вас, Сини України: беріться за промисл і торговлю і не забувайте, що коли буде більше промислу і торговлі в наших руках, тоді ми зможемо більше помогти нашому поневоленому рідному краеви і народови.

Не забувайте на клич: Свій до Свого, бо в лучности сила!

Т. М.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ІХ ДО У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У БЕРЛІНІ.

З Берліна передають, що там серед німецьких промислових кругів виникла ідея заснования університету для українських еміґрантів.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітинґу ухвалять від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обєднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обєднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обєднанне на адресу:
OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ
„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Її СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.
„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.
„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.
„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:
В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК ....$ 7.00
" " НА ПІВ РОКУ ....$ 3.75
" " НА ТРИ МІСЯЦІ ....$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:
" " " НА РІК $10.00
" " " НА ПІВ РОКУ ....$ 5.00
" " " НА ТРИ МІСЯЦІ ....$ 2.75
Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часопись.
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"
виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:
СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТИКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛИ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦЬ.
Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

ТРЕТИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

що відбувся в Філядельфії, Па., дня 28. жовтня 1924 року.

(Продовження)

(11)

О. Микола Струтинський:

В тяжкі часи для українського народа, коли за одну зиму згинула одна частина українського народа, не повинно бути місця для партійности. Тепер треба роспалити до білого любов Українців до себе та піднести до вершка жертвенність на громадські справи. Цілий ряд важних справ жде піддержки української іміграції, і від сеї піддержки усуватися може лишень хрунь та боягуз зі серцем заяця. Нам треба піддержати вдови й сироти по українських жовнірах та покалічілих українських жовнірів самих. Треба піддержати українську інтелігенцію, яка опинилася без можности зарібку та для сього хліба може сподлити душу. Фахові школи повинні теж бути на нашім сумлінню.

Гр. Матій Хандога:

Думки дра Назарука не можуть зараз дати висліду. Проти нього не можна вправді виступати зі старим у нас аргументом, що він зрадник тому, що він заявляється за гетьманством. Др. Назарук і др. Гриневецький певно люблять свій народ і стараються придумати якийсь спосіб на його ратунок, хоча сей спосіб з нашим не годиться. Можливо, що я помиляюся, можливо, що він помиляється. Може будучність покаже, що він має слушність, а може вона покаже, що я маю слушність. Через те на сю справу треба братися дуже осторожно і десять разів мірити, поки раз врізати. Для сього треба передовсім довшої дискусії в газетах.

На мій погляд, гетьман мігби бути добрий хиба тоді, як він бувби ангелом. Алеж хто може нам заручити, що він буде ангел, а не тиран?

Коли говориться у нас про традицію, то треба підчеркнути, що в нашого народа традиція народна, а не монархістична. Пригадаю на старий звичай запорожських козаків, які, вибравши січового отамана, помазували йому лице болотом, щоби він памятав, що він з простого народа вийшов та що простий народ йому дав владу. В Українців богато твердша традиція народна як монархістична. Тому богато певніше будувати народну республику. Зрештою таку республику ми досі все будували, і в наглий заворот з раз обраної дороги мусить зле відбитися на організації народних сил та роботі коло будови національної держави.

Гр. Михайло Федитник:

Як мені „Січ" давала 70 дол. на дорогу, то сказала: — Слухай, чи не лучше булоб, якби ми вислали депешу на Конґрес за пів доляра — а решту пісали „Обєднанню"? Вони правду казали. Але правда також те, що як би так всі організації зробили, то екзекутива „Обєднання" малаб трохи грошей і богато депеш, але зїзд не відбувбисяб. Се я і сказав. І тому я тут.

Що до політичних справ, то питав др. Назарук, як ми собі уявляємо вихід, коли нападе російський відважив. Я був на Вел. Україні так як др. Назарук і, як життя нас учило, не статті редакторів, котрі ніколи не були на Україні. Ми всі хлопські сини, мій батько також не був архикнязь. Отож нам не треба кричати: „Ми бо не була навіть на порядку хлопські сини!". Бо ми се знаємо. Нам треба школи, школи і ще раз школи. Як нарід буде просвічений, тоді можна сподіватися чогось. Тоді не буде вирізувань нас нашими. У нас розпустили двомілїонову армію, бо вірили в любов народів. А Москва не вірила, хоч голосила иншим. І заняла Україну. Бо там був соборний хаос. Тепер у нас можлива тільки влада одного чоловіка. Нехай він буде чорт, але синьо-жовтий.

Др. Степан Гриневецький:

Я не маю ніякого заміру впливати на вас. Хочу тільки прохати вас, щоб ви уважно перейшли зі мною моє власне „я". Підчеркую, що ви мозок народа тут за морем. Ми всі виховані в моді вічної революційности. Нам від молодих літ впялося в мозок т. зв. народовластє, котре в дійсности єсть демагоговластем. І я колись вірив, що народовластє є, тай щиро кричав: „Україна має бути! Тримаймося, не даймося!". І так вічно кричали ми в колїсце, як пісня: „у попа була собака".

Оттака була й уся наша політична каша, що вічно кипіла таким пустим повторюваннем крику: „Україна має бути! Не даймося, тримаймося!". Чого триматися і яка Україна, того ніхто досі не показував. Тепер зачинаємо розуміти, що тільки оден може правити, що ніякий комітет не годен правити, в кождім мусить вибитися оден, або анархія все розість. Я сам колись робив ту анархію, сам колись роздавав по 30 моргів поля або й більше, всі нетри і дебри і мочари. Вище 50 літ мені на карку, а щойно недавно я прозрів і бачу, що Україну тому нема, бо ми лиш обіцювали й обіцювали: всі разом в рівности, єдности і братерстві, будемо їсти на вечеру що схочемо і пити що схочемо й нічого не робити мемо. Та природа не знає рівности, єдности і братерства. Говоренне про рівність, єдність і братерство не спасе народа, тільки його рознесе. Хто вічно бунтує і апетити обіцянками заострює, хоч не має найменших виглядів на здійснення, — той защіплює в народ страшну хоробу. Ми як добрі лікарі повинні зопрувати рака. Інструмент, яким оперується рака — се добре поставлена і зрозуміла ідея укр. державности. Суспільність хора і розбита. Треба випалити рану й залити — тоді буде житте. Тоді дійдемо до самостійництва. Ідея гетьманату в відповідний часі може прочистити мозки й уздоровити націю. Німеччина належить до найбільш освічених держав. Коли вона помогла Скоропадському, то се знав, що та велика держава оцінила, що варта з ним рахуватися. І аліянти переговорювали з ним та хотіли йому дати поміч, — але ми самі його повалили. Але як хтось скаже, що йому се все не подобається, — тоб чехай покаже щось иншого, коли наступить новий розрух і цар російський схоче окупувати Україну.

Гр. Петро Сокальчук:

Справа гетьманату забирає нам уже за богато часу. Через те на справу внутрішної організації лишиться мало часу. До того вона нас заскочила, нам не треба кричати: „Ми бо не була навіть на порядку деннім. Піднесена в дискусії думка д-ра Назарука може й здорова, але вона потребує для успіху наперед оцінки широкого загалу так в Америці, як в старому краю. Тоді вона принесе користь та поможе старому краеви рушитися з мертвої точки.

Поки се станеться, ми в Америці дивімся за тим, щоби ми несли краеви як найбільшу матеріяльну поміч. Як сього не буде, то ми свій народ живцем зложимо до гробу.

В сім місци гр. Іван Добрянський з Ню Йорку просить о отворення справи дому Народного Комітету в Ню Йорку. Предсідатель звертає увагу, що справа була дискутована в 2-годинній дискусії та покінчена резолюцією. Він не має права справи наново отвирати.

О. Володимир Лотович відкликається до Конґресу, щоби справу наново отворити для опрокинення особистих закидів, пороблених гр. Іванови Добрянському, Збори заявляються проти завертання справи).

Гр. Дмитро Штогрин:

На Україні, здається, противників тому, щоби один правив нею, нема. Але, як се має бути уладжене, се ще далека дорога. На всякий случай, на мою думку, в тій справі повинен забрати голос передовсім край.

Установляти конституцію будучої української держави Конґрес американської іміграції не може. Хто є за ідею гетьманату, най для неї працює. Будучність покаже, що ся думка варта.

Гр. Матвій Хандога:

Справи гетьманату не дискутується як слід. Хто говорить за тим, аби на чолі держави стояв гетьман, не повинен валити народовласть, бо в нинішних часах, хочби й гетьман був головою держави, народ мусить мати уплив на владу, бо народ сего права собі відобрати не дасть. Хто буде противати відобрати народовласть сей уплив, той поверне український народ на симпатії за Москвою, як се вже нераз у нас бувало. Навіть якби гетьман з початку станув на Україні як необмежений монарх, то народ буде поволи обмежувати його волю, поки не перебере її на себе. Коли однак се говориться, то не треба зараз робити заключення, що українські републиканці повинні валити українську державу за те, що на її чолі буде стояти монарх. Державу треба удержувати за те, що вона українська, а відтак старатися її переміняти на народну.

Гр. Михайло Онуферко:

Громада вислала кождого з нас як її мозок. Се ми всі повинні розуміти, що, де богато господарів, там мало ладу. Один повинен правити.

Гр. Михайло Федитник:

Републиканці бояться гетьманату. Пригадую, що й Шевченко кликав за гетьманом. Тут в Америці маєм свободу і можемо явно говорити. Мусить правити один, як хочемо української держави.

Предсідатель пояснює, що дискусия над політичним рефератом вичерпана. Згідно зі засадою свободи слова на Конґресі дано можність кождому делеґатови сказати свою думку. Справу гетьманату порушило кількох бесідників. Вони самі в сій справі резолюції не ставили, вдовольняючися предложенням під поважний розгляд української іміграції в Америці. Політичне становище Обєднання і далі лишається таке саме, як постановили попередні конґреси. Для зміни сього становища треба спеціяльних приготовань та згоди всіх обєднаних організацій. Від уряду на сей Конґрес предложено резолюції, які подав др. Лука Мишуґа. Вони були дискутовані та одобрені на засіданню уряду Обєднання. Вони будуть предложені тепер резолюційній комісії Конґресу, а відтак з опінією сеї комісії будуть предложені Конґресови.

(Продовж. нас.)

Регулярне чищення Ваших зубів з пастою до зубів Colgate's Ribbon Dental Cream додасть здоровля і щастя для Вас.

Colgate's паста до зубів чистить зуби цілковито і беспечно. Він лишає губу чистою, холодною і відсвіженою. Купіть трубку днесь.

ДОБРІ ЗУБИ ДОБРЕ ЗДОРОВЛЄ

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й., ПОЗІР!

Укр. Запомогове Тов. „Снятин"

— устроює —

ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ПАДОЛИСТА

в LIBERTY HALL

255 E. Houston St., New York, N. Y.

Початок о годині 7-ій вечером.

Вступ з Вор Тексом 50 центів.

Високоповажані Родимці:—

Зі згляду, що це будемо мати ДРУГИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ, запрошуємо всіх до найчисленнійшої участи.

З окрема відзиваємося до Кравнів зі Снятина і снятинського повіту, щоби прибули на цей Баль. На Білю будемо принимати до Товариства без вступного. Скажіть се тим, що не будуть мати нагоди дістати цеї відозви, щоб прийшли і зявились зі своїми кравнями та кравнками.

Хто прийде на цей Баль не пожалує, бо Буфет і музика знаменита, за що ручить

266 Комітет.

ДОЛЯРОВІ

пересилки за досить низькі оплати виконуємо на протязі короткого часу.

ОДНОГО ДОЛЯРА

в додатку до звичайної оплати виносить кошта радіо-телеграфічної посилки.

ПОСИЛАЙТЕ

гроші через нашу від 42 літ знану банкову фірму, а ніколи ані цента Вам не пропаде.

Гроші в долярах доручуємо в місци замешкання адресата.

Полагоджуємо успішно всякі нотаріяльні справи.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ НА ВСІ ЛІНІЇ,

Голоситься особисто або листовно до:

The Standard Bank

55 Ave. B. New York

МАЛА ПРИЧИНА ВЕЛИКИХ

Мала мишка дісталась між машини Центральної Стації Електричної в Lille у Франції, спричинюючи коротке спиняє. Результат сього був, що не тільки мишка спалилася на попіл, але повстала ще одна і більша часть уряджень зістала знищена спричиняючи шкоди на $20.000. Богато людий пруськає, що нестравність не є поважною доеглимостю. Говориться „то перейде", однак часто дуже мала долеглиність стаєся причиною поважних недомагань. Організм затроєний нестравністю, мусить бути реґулятиму і ревральгі, а також Трінера Ґлядотель кашаю проти перехолодження. Коли ми можемо їсти все, дістати у сусідстві, пишіть до: Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Baltic America Line

9 BROADWAY NEW YORK

До ГАМБУРГА, ДАНЦІГУ і ЛІБАВИ

Посьпішна їзда на великих, модерних кораблях третою клясою кабіни в 2, 4, 6, 1.8 ліжками. Трета кляса з Ню Йорку, Бостон, Філядельфії впрост до Гамбурга $103.50. Данціґу $106.50, Лібави $107.00 і $5.00 поголовне. З Бостону до Ню Йорку через Фол Ривер лінію. З Філядельфії до Ню Йорку залізницею. Слідуючий шіпс з Ню Йорку:

S. S. ESTONIA ..... Dec. 3
S. S. LITUANIA ..... Dec. 23

Голосіться до місцевих агентів.

УВАГА! ПЕРШИЙ РАЗ В НЮ ЙОРКУ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПОМОРЯНИ ВІДОГРАЄ

В СУБОТУ, ДНЯ 15-го ПАДОЛИСТА 1924 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОД. ДОМІ, 217-219 EAST 6th ST., NEW YORK, N. Y.

представлення під назвою:

„ДІВОЧІ МРІЇ"

трагікомедія в 6-ох відслонах, з співами і танцями — С. Ковбеля.

Початок о годині 7.30 вечером. Вступ: $1.00 і 75 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

Штука написана в альбом молодих дівчат, котрі мріють о недосяжних щастях, котрі хіба стали і инші, через не кождають в нещастє, з котрого повороту нема. Тому Товариство „Помряни" запрошує всіх громадян міста Ню Йорку і околиці до найчисленнійшої участи.

266,68 КОМІТЕТ.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

ЗАМИРЕННЯ СВІТУ И УКРАЇНА.

I.

Замиренню світу присвятила Ліґа Націй свої чергові збори в Женеві. Завдяки близькій й активній участи в цій праці Мак-Даненда й Еріо — цих представників західних демократій, в не малій мірі також завдяки творчій посередничій активности чеського міністра Бенеша — праця Ліґи Націй на цей раз увінчана певним успіхом. „Протокол", який фіксує в юридичних пактах позитивні досягнення ідеї замирення світу, був одноголосно ухвалений до „особливої уваги" всіх держав — членів Ліґи, а частиною цих держав, на чолі з Францією, а за нею Чехо-Словаччиною, Югославією, Польщею, Грузією, Болгарією та ин. вже є підписаний. Як що він буде далі ратіфікований, крім Франції, ще двома із чотирьох великих держав, що мають постійні місця в Раді Ліґи та кількома меньшими, а саме до десяти — державами, і нарешті, як що вдасться скликати і буде досягнена згода на конференції розброєння, що Протоколом передбачена на літо 1925 р. — тоді Протокол замирення одержить силу, а тим вступить в чинність встановлений ним порядок полагодження міжнародніх конфліктів через обовязкове посередництво Ліґи Націй та Міжнародного Суду в Газі.

Три ідеї зеднав у собі цей Протокол, витворений в головному енешом на підставі попереднього компомисового полагодження між Мак-Даненодом та Еріо. Це — замирення, й — уникнення надалі оружних конфліктів полагодження міжнародніх суточок шляхом третейського посередництва; це далі — забезпеченя існуючого порядку, ґвардтія досягнутого в наслідок світової війни статуту; це, нарешті — розброєння.

Не всі держави, що тримають провід в европейській політиці та в Лізі Націй, відносяться однаково до тих трьох засад, що лягли в основу Протоколу. В той час як Великобританія, прямуючи до замирення, бачить найблизчий шлях до нього в розброєнню, Франція турбується в першу чергу про забезпеченя від можливого й майбутнього нападу Німеччина, а тому для неї та її спільників і прибічників: Бельгії, Малої Антанти, так само, як для Польщі, Балканських та Балтійських держав — замирення та забезпеченя сучасного статусу — ідентичні.

Для Франції справа замирення є, головним чином, питанням визнання непорушности існуючих договорів та взаємного міждержавного ґваранту від нападу, а захист від встанішого нападу, і дачзе в готовности всіх до збройного відпору проти нападаючого.

Відсіля, між иншим, плекання Францією політики ґрупових союзів і згод. В такій концепції безумнівно маємо певні перешкоди до розброєння. Для Франції, Польщі та инш. замирення не тягне за собою розброєння.

В той час, як для Англії якраз таке розброєння є напростійшим гзахистом від нападу на з'єрен, оскільки лише розброєння дійсно перешкоджатиме ґрадіяшому виникненню війни, Великобританія добачає шляхом справедливо у переведенню цієї ідеї загально людську справу.

Женевський протокол є певним компромісом, але скерований він в значній мірі у бік ідеї забезпечення існуючого статусу. Англійська точка погляду виявилась лише в тому, що саме переведення протоколу в життя узалежнено від успіху конференції по розброєнню. Отже а невдачаю цієї конференції ціла справа женевського протоколу тимчасово сходить зі сцени; в цьому випадкові Протокол залишився би лише цікавою спробою.

Помимо цього менту Протокол змістово реалізує ідею захисту від нападу. В першу чергу своєю ясною виразною дефініцією нападаючої сторони. Хто у випадку міжнародного конфлікту не погоджується на полагодження справи шляхом третейського посередництва Ліґи Націй цим самим вважається нападаючим. А проти нападаючого мають виступити всі члени Ліґи Націй та всі инші держави, що приступлять до Протоколу — зі санкціями, економічними та військовими. Лише що розмір участи кожної держави в цих санкціях не залежати-ме від Ліґи Націй, а від покремих держав: на їх волю залишено опреділити степень своєї співучасти, про розмір якої кожна держава має лише інформувати Лігу. Це є найслабшим місцем Протоколу; у випадку серйозного конфлікту оборона проти нападаючого може фактично виглядати занадто нереально; зокрема як що нападаюча буде велика, мілітарно міцна держава, а нападе вона на слабого сусіда.

ВІДОЗВА

до Громадян села Поліви, Сх. Галичина, які находяться в Зл. Державах Америки.

Виділ і члени читальні „Просвіти" в Поліві звертаються з просьбою до Громадян і Товаришів о зложенне жертв на будову хати читальні „Просвіти".

В так прикрім часі ми самі не в силі піднятися так важного діла і тому звертаємось до Вас. Маємо надію, що Товариші не відмовлять нашій просьбі.

За зложенне жертв згори дякуємо.

ЗА ВИДІЛ ЧИТ. „ПРОСВІТИ":

Петрів Антін

Пелех Трофим, секр.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

Учіться АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті під нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаємо кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Тел. Lexington 4219.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що приєднавши до нашого ріжних оголошень до часопису „Свобода" треба рівночасно враз з оголошенням, прислати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 шт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 шт. за раз. Виняток творять аншеньо відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, було час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять приєднуватися і придержуватися повисших правил, не можуть вставати нарікати на часопись, що непомішено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи"

ПОЗІР! — НЮАРК, Н. ДЖ.!

Січова Організація Сотня 2. ім. І. Ґонти в Нюарку, Н. Дж.

В НЕДІЛЮ, 16. ПАДОЛИСТА

по церк. відправі о год. 1.30 попол.

зарядила

СІЧОВІ ЗБОРИ

на УКР. ЦЕР. ГАЛИ,

249 Court Street, Newark, N. J.

При тім зазначую, що має зорганізуватися „Сотня" з жінок і дівчат. Організацію буде переводити окружний організатор сотник Воробець з Ню Йорку.

Братти і Сестри! Цей клич повинен закоцатися гдибоко до ваших сердець. Коли польський хам не хотів вступитися з нашої землі, то ми маємо ми ще казати, що проженемо і вибудуємо д. Галичину, наше було вільна і свобідна.

Ст. Крук.

УВАГА! БРІДЖПОРТ, КОНН.!

Укр. Католицька Парохія Покрови пр. Діви Марії в Бриджпорт,

— устроює —

ВЕЛИКИЙ „БАЗАР"

В ГАЛИ ПІД ЦЕРКВОЮ НА 34 Beach Street.

Починаєсь в суботу, 15. падолиста і буде тревати до 23. падолиста 1924.

Кождого вечера буде отворено від години 7-ої до 12-ої в ночи.

Велика збірка дуже гарних і дорогих річей з чого буде кождий задоволений, бо не вийде з порожними руками, але принесе до дому гарну річ і перебуде кождий вечер в веселім товаристві.

Обовязком кождого Українця прихідити і приводити зі собою своїх знакомих. Вступ на Базар тілько 10 ц. на оден вечер.

266-68 Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й. УВАГА!

Б-ВО СВ. ВОЛОДИМИРА

від. 130 У. Н. Союза

— відограє —

драму в 5-ох діях Л. Яновської

ПОВЕРНУВСЯ ІЗ СИБІРУ

при участи найдобірнійших артистів прибувших з краю.

В НЕДІЛЮ, 16. ПАДОЛИСТА

в Укр. Народнім Домі

217 E. 6th ST., NEW YORK, N. Y.

Початок о год. 8-ій вечером.

Ціни місць: 1.00, 75 і 50 цент.

По представленню

ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ.

Висше згадана штука є надзвичайно цікава і інтересна, тому до численної участи запрошуємо всіх.

266,68 Комітет.

ПОЗІР! ФІЛАДЕЛФІЯ! ПОЗІР!

За старанием

Січовичок Марусі Богуславки,

7-ої Сотні Січової Організації

відіграєся дуже гарне представлення під заголовком

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

оперета в 3-ох діях.

В ПЯТНИЦЮ, 14. ПАДОЛИСТА

В УКР. ГАЛИ, 849 Н. ФРЕНКЛИН СТ.

Початок о год. 7.30 вечером.

Вступ 1.00, 75 і 50 цент.

Чистий дохід призначений половину на Рідну Школу в краю, а половину на Січовий дім.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Максим Дурінь ..... п. І. Крамар
Катерина, його жінка .....
..... п-ні К. Кощюбинська
Юрко, їх син ..... п. А. Рутецький
Марцуня, їх дочка ..... п-ні Е. Сеник
Іван, любовник Марцуні, п. Н. Сеник
Олекса, вуйко Івана ..... п. М. Рибак
Климко, мельник, п. В. Кощюбинський
Ганзя, сусідка ..... п-на А. Пастух
Герш, арендар ..... п. Д. Конник
Хаскель, його син ..... п. І. К.
Парася, пістунка....Б. Кощюбинський
Жандарм ..... п. П. Найда

Український народе! Сподіємося, що численно прибудете на се прегарне представленне, тимбільше, що дохід з того представленя єсть призначений на народні цілі.

Комітет.

ПОЗІР! — НЮАРК, Н. ДЖ.!

Братство св. Івана Хрестителя, відділ 76 Укр. Нар. Союза

— устроює —

ОСІННИЙ ВЕЛИКИЙ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ПАДОЛИСТА

в гали Канділя,

557 Market St., Newark, N. Дж.

Початок о годині 6-ій вечером.

ОЦей баль запрошує всіх Українців, як старших так і молодших, бо се послідний баль той осени. На сьому буде виграватися музика, котра відкрила раз виступленє в Нюарку і буде неспішна виграватися штучних річий і ще обнішне неспішлівою. Тож просимо прийти на баль і забавимося всі разом.

За добру забаву ручить

265-67 Балевий Комітет.

ПОЗІР! ПИТСБУРГ, ПА.! ПОЗІР!

Сим подаємо до відома, що

Драматично-Театральний Кружок

В СУБОТУ, 15. ПАДОЛИСТА 1924 Р.

о 7-ій годині вечером,

ODD FELLOWS HALL,

Sarah & 18th St., Pittsburgh, Pa.

відограє прекрасну штуку

„ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ"

комедію-оперетку,

написану нашим славним писателем

М. Л. Кропивницьким.

По представленню БАЛЬ.

На сю прекрасну театральну штуку запрошуємо всіх наших земляків.

266 Комітет.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ФАРМИ коло Miami, малі і великі, земля чорна. Зими в нас нема. Фарми продаємо на виплати Цілу інформацію сих фарм дасть:
GEO. SENNETT,
806 First National Bank Bldg.,
Miami, Fla.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найдоскональніші електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
як нервових, жолудка, нирок, печінок, кишок і чисто інших недуг, висилене нервів, ревматизм, острі нервові і хрящеві недуги.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. a Irving Place
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БІЛИК
120 E. 34th ST., NEW YORK, N. Y.
Тел. Caledonia 9014
Недуги мужчин, женщин і дітий.
Урядові години: від 9. до 11. рано, від 5.30 до 7.30 вечером.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

ВАЖНЕ ДЛЯ ЦЕРКОВНОГО ХОРУ.
КОЛЯДИ
на мішаний хор, гармонійно уложені найвизначнійшими композиторами, в народній мельодії; збірник обнимає 35 пісень з повним текстом і нотами. Ціна $1.50 вже з оплатою почти.
Замовлення посилайте на адресу:
VASILE GRIISKO,
161 TILGHMAN ST. ALLENTOWN, PA.

ДЖАНСТАВНСЬКИЙ РЕСТАВРАТОР ВІДПОРУЧАЄ ЛАКСТАВН.
Джанстави, Вай. „Протягом шість літ або більше терпів я від дивних болів, на котрі не мг найти ліку. Ходив я від одного доктора до другого та не помагало. Я нарвавду зажурився; раз я не хотів полишити свою родину так скоро, відтак мій інтерес не ішов так добре. Що дня моя хороба погіршувалася і помимо того, що пробував я лічитися на сухоти, канцер, нирки, кишки і шкуру та ревматизм, майже нічого не помагало. Одного дня я читав за солітера, який нищить одну женщину літами і знайшовши, що симптоми мої подібні я здецидувався попробувати препарації да солітера. Мій доктор сміявся з мене, коли я йому про це сказав. Тепер я сміюся з доктора. Як раз те, що мені бракувало за весь той час. Я пеше мусів зїсти не добре зготовану свинину бо мав великого хробака в середині може сто' фітів довгого. Від коли викинув я з середини хробака, мені нічого не бракує і що дня чуюся ліпше. Тепер можу заняти мойм бизнесом, котрий також поправляєсь що дня". Ф. К. Гадзік. — Багато мущин, женщин і дітий нераз лічиться безуспішно на инші хороби, коли їх правдива слабість є сей монстер солітер. Правдиві появки його суть відпадки частями, похожі зизки, втрата апетиту, обложений язик, горячка, біль хребта і ніг, завороти, біль голови умлівання від порожного жолудка, тисячі знаки під очима. Жолудок тяжкий, учте повзання в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата ваги, недобрий віддих. Нема охоти до життя, праці, нервовість, все лінивий, депримований. Знаки інші як причина хробака, який нераз доростає 50 фітів. Солітер доїдає до торгнини, може дістати свою жертву. Позбуваєсь його знаки нехапно. Замовіть лікарство Laxtan днесь, яке вишлеєм Вам по одержаню $10.48 через Lazal Med. Co., 448 Lazal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxtan є нешкідливий, не продається по аптиках. Подайте вік. Зацекурувати пакунок додайте 25 ц.

ВІДРОДЖЕННЯ

роман Льва Толстого, переклав Вас. Сімович, з портретом автора і з переднмовою перекладача. Друге, виправлене, в текстовою реставрацією Б. Водняцького зрівнане видання.
Три частини в двох томах.
Брош. $2.25, опр. $2.75.
І Замовлення посилайте до:
„СВОБОДА",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПІДКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

(Конець)

—o—

'IV.

На культурнім полі поступає Підкарпатська Україна величезними кроками. За три літа перейшла період галицького відродження від Шашкевича до В. Барвінського. Тепер стоїть в 1870-их роках.

Перше місце в тій праці належить тов. „Просвіті", основаному 9. мая 1920 р. Головою є др. Ю. Бращайко. „Просвіта" має філії в Берегсасі, Густі, Ясеню, діяльних читалень 25. В товаристві зорганізовано вісім комісій, з яких найбільшу діяльність проявила видавнича і театральна. Видавнича комісія видала кілька популярних і наукових книжок в области історії, літератури і мови (Підкарпатської України*) і видвигнула з народу селянина письменника, Демяна Лукача. Бібліотечна комісія веде бібліотеку, зложену з 930 чисел, а 1200 томів, прислану тов. ім. Шевченка і „Просвітою" зі Львова. Музейна збирає памятки культури Підкарпатської України. Подбала про задержання музея археольога Теодора Легоцького, який закупили були Жиди і хотіли вивезти за границю. Поробила ревідикації наших культурних памяток з музеїв в Будапешті і Відні.

Театральна комісія оснувала Руський театр в Ужгороді, який істнує від 15. січня 1921 р. В склад його входять передовсім члени капелі Кошиця. Вистави і концерти бувають двічи на тиждень в міськім театрі в Ужгороді і на провінції по містах і селах. Режисером є Борис Кривецький з Київа. З кінцем серпня обняв провід театру Микола Садовський, відомий корифей української сцени.

Економічні інституції перевисшають культурний розвій завдяки звязкови з Америкою і з Чехами. На чолі стоїть Підкарпатський банк в Ужгороді, оснований в маюй 1920 р. за допомогою Амер. Українців. Дирекцію сповняють о. А. Волошин, Ю. Бращайко і К. Грабар. Банк має філії в Мукачеві, Густі та в Америці в McKeesport, „American Exchange Bank". За перших 6 місяців було чистого доходу 250.000 корон ч. З перенесення банку на площу Масарика близько торговиці тепер піднявся рух ще більше. Русофіли завязали конкуренційну інституцію „Русскій народний Банк", але він не видержує конкуренції.

Краєвий кооперативний Союз, оснований 15. квітня 1920 р. на основі 1½ міліона капіталу Ustredni Jednoty Cesko-slov. spolku. Дирекція складалася первісно з А. Волошина, Василя Гаджеги і д-ра Ю. Бращайка та з москвофілів Ілії Гаджеги і д-ра Гомічкова. Але вони виступили в лютім, бо не принято в члени д-ра А. Бескида і д-ра Гагатка. Заснували собі „Русскій кооперативний Союз". Краєвий Союз має 6 філій (в Мукачеві, Севлюшу, Густі, Волосянці, Іршаві, Перечині) та 76 дружеств по селах. Однак по селах нема кому їх вести. За те розвинулися склепи в Густі, Ясені, Веряци і Вижніх Верецьких. Товариство має втрату, бо закупило багато рільничих машин, які не мають приноровлення в гірській Підкарпатській Україні. Крім сього є дві інституції, засновані урядом: Сільський Господар і Товариство збуту худоби.

За ініціятивою Ев. Булки основано товариство інвалідів „Надія" під проводом д-ра Ю. Бращайка. Ціль його: нести ломіч воєнним інвалідам та вдовам і сиротам по вояках. „Надія" має шість філій і поверх 100 кружків та 12,000 членів, з яких 90% є Українці. Мовою урядовою є українська.

V.

Політичне життя не опирається ще на масах. Суспільність руська на Підкарпатській Україні оглядається не на народ, а на високу помічну руку з гори. Через це партії, хоч видають свої часописи, то всі вони підперті не членами партії, але зовнішними фондами. Найважнішим покищо здобутком партії є часопис по думці програми, яка є тілько здобутком культурним, бо видавана руською мовою.

VI

Стан розвою суспільности на Підкарпатській Україні рівняється станови галицької суспільности 70 рр. Замісць переведення організації народу для просвітного і економічного його піддвигнення, займається вона язиковим, правописним і релігійним питанням. Інтелігенція орієнтується не на організацію народних мас, яка далаб їй силу, а на державну, від якої сподівається посад і почестий. Тому у вирішуванню язикової і правописної справи стоїть на вигідним становищі льокальної мови, поки не рішиться „східний вопрос". Буде велика Росія — будуть інтелігенти, Росіянами, буде Україна — будуть Українцями. В цілій суспільности дуже глибоко закорінений аристократичний дух. Звідси нахил до нехтування селянства і до прийому панської мови, що доривнила би мадярській в їх очах. Мадярський дух, обожання мадярської літератури і історії увійшли в кров і кість середнього покоління, яке не може приноровитися до нових обставин.

Духовенство з еп. Паппом на чолі становить блозицийний елемент до чеського уряду. Говорить в більшости дома по мадярськи, до мужика ставляться як до людини низшого рода, від якої вище стоїть кождий Жид. Тому й ненависть народу до попів дуже велика, яка відсуджує духовенство від політичної діяльности. Але нарід заховав глибоку побожність і привязання до руської церкви. відси нахил до православя, яке одначе не має відповідних священиків і не остоїться.

Учительство, добре ситуоване в державній службі і в дяко-учительських школах, могло би відграватн велику ролю. Але воно мало обізнане з українською культурою, якої його ніхто не учив — а дуже помалу забирається до її пізнання. Учительська організація займається більше своїм матеріяльним, як культурним піднесенням учительства і народу.

Селянство темне, але має в собі зарід глибокої інтелігенції і розуму. Селянські діти виказують більші спосібности до науки, як мірні таланти інтелігентних верстов. Але проти їх образовання виступає пасивний опір інтелігенції. Селяне мали за мадярських часів економічні полекші в доставі хліба за роботу і сплавлювання дерева до Мадярщини, — тепер все відпало. Чеський уряд прихилив би селянство до себе переведенням земельної реформи і ревізією жидівських процесів, які захопили землю, полонини, будинки і худобу обманом, лихвою і ласкою мадярського уряду. Селянство на поставлене питання, під яким панованням йому краще, чи під Мадярським, чи під Румунами, чи під Чехами, — відповідає дипльоматично: „Та вже най буде, як є, — коби гірше не було!"

Але національна свідомість росте серед мас великанським потенціяльним темпом; маса має чутке ухо на все, що руське, що діється, чого сподівати ся. За те інтелігенція заховує резерву і жде зміни, замість переводити організацію спосібного народу, який може їй дати силу і самопевність серед кождого режіму.

Василь Пачовський.

*) Історія Підкарпатської Руси Василя Пачовського (в двох частях); Літературні стремління Підкарпатських Русинів д-ра Вол. Барвінка; О письменном язиці Подкарпатских Русинов Августина Волошина (написана дуже добре і зі знанням).

GON-TRIPPO - для МУЩИН
Найліпший середник для нових і старих случаїв загально знаних мужеських недуг.
Опишіть Ваш случай по українськи вповні та з повним довірем.
RESBONA REMEDIES CO., Inc., 523 Chestnut St., Johnstown, Pa.

ВИ НЕ МОЖЕТЕ ПОМИЛИТИСЯ.
Коли вложите Ваші гроші до Liberty State Bank and Trust Company.
Вложені у нас гроші суть цілком безпечні і принесуть Вам процент.
Наш Trust Department може в потребі заступити Вам опікуна чи адміністратора.
Посилаємо гроші до всіх частей світа і виплачуємо долярами в ріжних краях, а виплати робимо в найкоротшім часі.
Продаємо корабельні карти на всі лінії.
Виготовляємо ріжного рода контракти і повновласти.
Голоситься до нас особисто або письменно а ручимо Вам, що будете вдоволені.
LIBERTY STATE BANK and TRUST COMPANY
23 North Main Street, Wilkes-Barre, Pa.

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОДАЖ. ФОНОГРАФ, 3 РЕКОРДИ І 100 ІГОЛ, ЛИШ $4.98.
Тут є нагода купити правдивий фонограф і 3 рекорди і 100 ігол лишець за $4.98.
Сей фонограф не є забавка, а правдивий фонограф, котрий грає всі 10 цалевї рекордя так само чисто, голосно, натуральний тон, як на якому небудь иншому інструменті, продаючомуся за далеко більшу ціну як ми числимо за сей фонограф.
Скринка з сильного матеріялу, гарно викінчена. Машина сильна і добра, грає довго за одним накрученем. Величина робить його дуже пригожим інструментом. Ви можете мати музику вдома або де тільки хочете. Кожда машина випробована, урегульована і вповні зрантована за її добрий стан. Гарантія висилається з кождою машиною. Ся низька ціна є по причині величезної продукції. З кождою машиною висилаємо ліст рекордів, так що можете замовити собі нові рекорди в якім небудь язиці кождого часу. Вишлять витинок сего оголошення з $1.00 завдатку, а решту заплатите коли фонограф, рекорди і ігли прийдуть Вам до хати.
WESTERN TRADING CO., 2225 W. Chicago Ave., Dept. 185, CHICAGO, ILL.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!
ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.
Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або инших річий, то звертіться до нас з замовленням.
МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕ-ИНДЕ.
ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

	Американський прапор:			
	2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
	$2.50	$4.00	$5.00	$7.00
Український прапор з гербом на обі сторони:				
	2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
	$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як парадів, пікніків і прогульок, виступлень з своїми прапорами, мішнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірем, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми удоволяємо всяких інформацій і висилемо Вам сейчас наш катальог з ціцами і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:
EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. повідомляється членів Тов. Запц Січ, ім. 234, що мітинг відбудеться в пятницю, 14-го падолиста о год. 7.30 вечер в гали Лютвина. Всі члени повинні явитись на цей мітинг позаяк суть важні справи до полагодження. Рівнож проситься принести повні кандидатів на членів, що би наше товариство не лишилось на задї вювилейній кампанії. — Ю. Гвіздь, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеться в пятницю, дня 14. падолиста о год. 7. вечером в гали Народного Дому під ч. 72 Морік стр. Кождий член зная яка зайшла ухвала на північнім мітингу, що кождий член обов'язаний заплатити місячні вкладки місяць наперед, тому на тім мітингу кождий член є обовязаний заплатити свої вкладки по конець с. р. Хто з членів не вирішає своїх належитостий по конець с. р. які на него припадають на тім мітингу, буде проголошений яко суспендований! Кождий член суспендований втратить всі права до Товариства і до У. Н. Союза. То само кождий член вже знає з газети і дістав картки У. Н. Союза не що се, щоби подивились і викинув, але щоби приєднати найбільше одного члена до У. Н. Союза і до Товариства Коли хто більше приєднає нових членів то дістане більшу нагороду. Тож до діла Товариші, старайтесь, аби Ви зорганізували більше нових членів як другі відділи. — Г. Павлик, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, подає до відома своїм членам, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, дня 16. падолиста о 3-тій годині пополудни в гали під ч. 908 Гес Евню. Проситься всіх членів явитись на мітингу і вирішати свої залегости. Бо впротивнім разі будуть суспендовані. Кождий най приведе зі собою нового кандидата, бо тепер принимають до Братства і до У. Н. Союза без вступного. — Василь Юрцан, предс.; В. Гавриліз, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинг відбудеся в неділю 16. падолиста о год. 1-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на сей мітинг і вирішати всі свої довги місячні вкладки. Бо кождий повинен сам за себе платити, уряд не може ходити і колектувати. М. Куба, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 16. падолиста в гали церковній, зараз по Службі Божій. На порядку дневнім є важні справи до полагодження, як підвисшення справи Обєднання. Довгуючі члени повинні вирівнати свої вкладки. Рівнож приглашується, що на мітингу будесь принимати в члени без вступного, тому користайте з нагоди і забезпечуйте свою родину в новій організації. — Андрій Грех, предс.; Павло Володка, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кир. і Методія, від. 86, постановило з нагоди Ювилейної кампанії урядити так-звану гостину, котра має відбутись в суботу 15. падолиста у дньлній гали під ч. 107 Гаст і о 7-ій годині вечером. Всі члени мають бути присутні і кождий член має привести хоч одного нового кандидата. Будесь принимати без нікого вступу, цеком даром. Тож користайте з нагоди, запишіть свої діти, сусіда і знакомих. Кождий батько повинен вписати свої діти. Возьмійте усі до роботи, щоби наш відділ не був позаду. Приходіть усі на спільну забаву, на забаві буде двох референтів. Вступ вільний ким стоял. — Ром Костик, предс.; М. Пишак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Бр. св. Георгія, від. 239, що мітинг відбудеться в неділю, 16. падолиста, зараз по Службі Божій, в гали Тов. А. У. Горожан, на Френкін улиці під ч. 847. Тому, що суть дуже важні справи для полагодження, проситься присутність кождого члена конечна. Також проситься, щоби кождий член приєднав хоть по одному новому членови до У. Н. Союза. Кождий член за приєднане нового члена дістане нагороду і буде записаний в ювилейну золоту книгу. — Іван Хмелик, предс.; Іван Тогачин, кас.; Іван Пісечко, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і членинь як місцевих так і позамісцевих, що мітинг відбудеться в неділю, 16. падолиста о 2-ій годині пополудни на гали церковній під ч. 127 Парк ул. Просимо членів довгуючих прийти і вирівнати свої залегости, позаяк приходить конець року, то всякі членські довги мусять бути вирівнані; в противнім разі поступиться підчас статута. Заріжнок пригадуєм теперішню Ювилейну кампанію, в котрій повинностию кождого члена приєднати бодай одного кандидата в ряди своєї власної Організації. У Н. Союзі Кождий член має нагоду прислужитись своїй власній Організації і як такого кождого їм буде оголошене в органі Свободі та записане в книгах ювилейних. Брати потреби помочи або більшої інформації проситься дати знати до відділового місцевого секр., 102 James St. — Мих. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членинь як місцевих так і позамісцевих, що звичайний мітинг відбудеться в неділю то є 16. с. м. о годині 11.30 зараз по Службі Божій в церковній гали під ч. 34 Біч ул. Кождий член має явитися на означений час. Кождий Українець чи Українка, котрі ще не належать до У. Н. Союза, най прийдуть і впишуться як до Товариства так і до У. Н. Союза. Приймається без оплати вступного. Пойдовається кождого члена і членкиню, що дня 16. с. м. то є в неділю, кождий член має прийти зараз пополудни до церковної гали бо наше товариство возьме участь в посвяченню угольного каменя під угорську школу. Котрий член не явиться, буде караний після статута. — Мих. Галькевич, секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеся в неділю, 16. падолиста о годині 3. попол. в домі Укр. Громади під ч. 6177 Гленмор Евню. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих, щоб прийшли на згаданий мітинг, бо будесь вибирати уряд на рік 1925. Невнившійся член заплатить 1-доп. а урядник 2 дол. кари. — Юрій Біхлар, предс.; О. Турінець, секр.

СО. БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Дмитрія, від. 288, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 16. падолиста с. р. в українській гали на Карбон улиці, точно о годині першій попол. Обовязком кождого члена явитись на сей мітинг і вирівнати свої залегости. Котрий член або урядник не явиться на сей мітинг, поступиться з ним після членських прав. Нехай сей клич дійде до хати кождого Українця в Со. Бетлегем, Пі. Чому ви не належите до У. Н. Союза? Чому ви не вписуєте своєї рідні в члени У. Н. Союза? Кождий робітник в стейті повинен памятати, що товариша скалічило вчера, а мене може нині скалічити. Отож не опускайте безвступної оферти, але згодьтеся до секретаря згаданого відділу через 2 місяці в котрих приймається без вступного до У. Н. Союза. — Михайло Грегораш, Василь Мотильський, секр., 808½ E. Morton St., So. Bethlehem, Pa.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинг відбудеться в неділю дня 16. падолиста, точно о 2-ій год. попол. Проситься, щоби всі члени явились, бо суть важні справи до полагодження, як вибори урядників на рік 1925. Член неявившійся на мітинг заплатить кару $1.00, а уряд $2.00. Також проситься членів, щоби незбули о поних членів та хоть по одному приправовили. Будем принимати без вступного до Братства і до У. Н. Союза. — Теодор Карпіюк, предс.; Тимко Янсевич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. ім. Ів. Франко, від. 83, що місячний мітинг відбудеся 16. падолиста с. р. точно о 1-ій годині попол. Обовязком кождого приніти і приєднати свого місця хоч кілько членів, щоби не дати завстидатись другим филадельфійським відділам. Тож кождий член прийде на баль в суботу, дня 15. падолиста с. р. — Р. Караїм, предс.; Р. Карбівник, секр.

ДЖЕМЕРКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє всіх членів, що звичайний мітинг відбудеся дня 15 падолиста 1924. р. Кождий член обовязаний бути присутним і почути півріччне справоздание уряду. Котрий член не явиться на мітингу, буде підлягати карі після ухвали: Почекти кожного 7.30. — Матвій Костишин, секр.

РІЗДВЯНА ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ.

Пан А. У. Віса з Юнайтед Стейтс Лінії попровадить спеціяльну Різдвяну Прогульку до Галичини. Пасажирі відїдуть на великім „Левіятані" з Ню Йорку бо-го грудня через Шербург. Би доїдеш до своїх рідних сторін на час, взяти участь в Різдвяних Святах з Вашими рідними і приятелями.

Розвідайте про сю прогульку сейчас. За дуже малі гроші дістанете чисті, вигідні кабіни, найліпший харч, великі помаді публичні місця, ціну можу обсунути в кождім часі.

По повні інформації пишіть або приходіть сейчас до:
UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York
або до Ваших місцевих агентів
Завідуючі управителі
United States Shipping Board

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНА НА ПРОДАЖ, котрі руми, разом і гараж. Бізнес виробленій між Славянами. Оточого до бизнесу навку бучерського фаху. Голоситись до: 258 WILSON AVE., KEARNEY, N. J. 265-70

СТАЛИЙ і добрий заробок для мущин і женщин в кождій місцевости за кілька годин денної праці. Оферти висилати зараз до D. Wrublewskij, 180 Ave. C., New York, N. Y. Dpt. 18-B.

ДО ВИНАЙМУ дім на 4 фамілії, по 5 кімнат на фамілію, в домі всі уліпшення, як пещи, ванна, електрика і т. д., рент по $30 і $35. Голоситись до HNAT NOWAK, 5. Oregon St., Venn Hall, N. J. 265-66

ПРОДАЄТЬСЯ „ГРОСЕРИ-ДЕЛІКАТЕСЕН" і ціґарнє, по $30 на місяць. 266-69
327 E. 23rd ST., NEW YORK CITY.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ!
Прийму спільника до бучерні і грозерні, добре місце межи Українцями і другими народностями. Голоситись: GRENTUS,
59 Beacon Street, Newark, N. J. 266-67

Найкращий припис для збудовання слабих, зужитих мущин і женщин.
Тисячі знаходять пречудну полекшу тільки в кількох днях.
Коли Ваш лікар ще для Вас не замовив його, ідіть до Вашого аптикаря нині і купіть фляшку Tony Тону. Нуга Тон привертає жвавість, бяття і нову силу зужитим нервам і мушкулам. Будує червону кров, сильні сталі мушкули і пересуває збільшає їх тревалість. Приносить здорове оживляюче спаніє, добрий апетит, гарне травлення, регулює столець, додає досить відпаги і амбіції. Коли Ви не чуєтеся так, як має бути, Ви винні собі самі, що не пробуєте Нуга Тону. Вас нічого не коштує, коли Вам не поможе. Він є приємний до заживання і Ви будете чутися лучше зараз. Заживайте його тільки через кілька днів, а коли не будете чутися і виглядати лучше, занестіть то, що Вам лишиться аптикареви, а він зверне Вам гроші. Фабриканти Нуга Тону знають дуже добре, що він для Вас зробить, тому вони жадають, щоби всі аптикарі гарантували його і щоб звертали Вам гроші коли Ви не задоволені. Нуга Тон рекомендований, гарантований і продається по всіх аптиках.

ШИФКАРТИ,
пашпорти, висилка гроший, справи нотаріяльні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує
John Haniak, нотар
613 CARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

РЕВМАТИЗМ
Невральгія, гостець, штивність, звихнення, всякі захолодження, звільнає паралїж, чистить кров, відновляє здоровле.
По виняттю J. K. Oath Лікарства вилічить Вас з повисших і т. п. хоріб. — Ціна $3.00.
ГАРАНТУЄМО J. K. OATH ЗІЛЛЯ.
По виняттю, худі люди наберуть тіла і позбудуть повисших і т. п. хоріб.
Ціна $2.00. — Разом $5.00
котрі просимо надіслати враз з замовленням. Адресуйте:
JOHN KOBLIK,
4318 W. Augusta St., - Chicago, Ill.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД ПІРЯ В АМЕРИЦІ.
Ми продаємо піря нашого власного виробу, яке не зіпсоване доданим лежанням. Можемо вислати ціле піря, дерте або мох. На жадання вишлемо вті проби. Ми є найбільш місцевости в Америці. Пишіть просто з цілковитим довірем до найбільшого українського складу з пірєм:
ALBERT STETZ,
138 Passaic St., Passaic, N. J.

ПОПРОБУЙТЕ СЕ НА ВАШЕ ВОЛОССЯ ЧЕРЕЗ 15-ДНІВ.
Відтак нехай Ваше зеркало вижче Вам результат.
ВАШЕ волосся не мусить рідіути ані сиве бути лисим, позаяк можна знищити лупіж, зні пищати волосся. Ся метода застановить випадання волосся, знищить порілі, свербіння, привернить сиве волосся і застановить лисїнє, знищить жиїте волосся на мущини і женщини. 213
Дарова проба оферта. Пришліть сюди ім'я нас не запізно на 15-дневну дарову пробу. ATWOOD CO., 3932 N. Robey St., H-59, Chicago, Ill.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАВІДУЄ
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ІНШІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2768